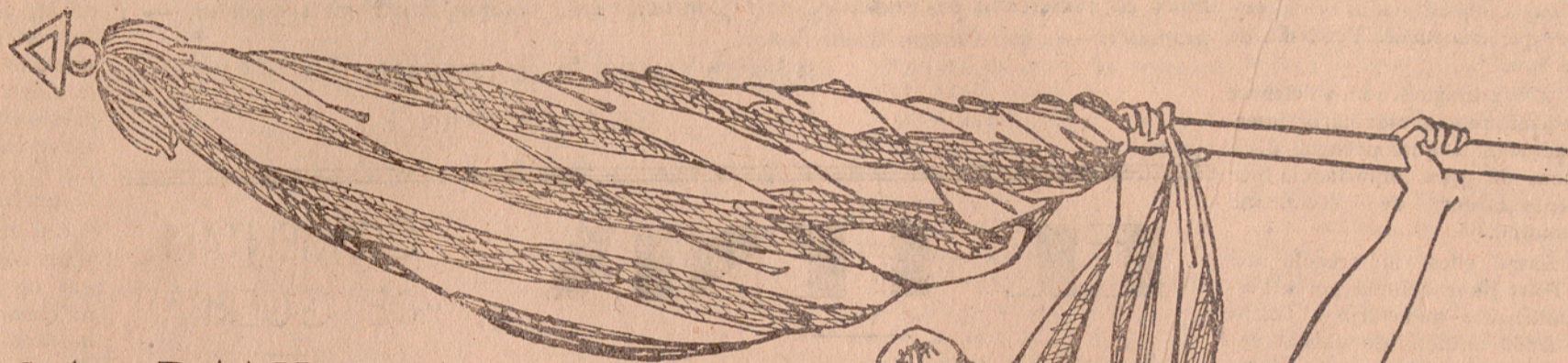

TOLOSA DEL LLENGUADOC

FOC NOU

REDACCIO-ADMINISTRACIO : Carrer Santa-Ursula, 22 - Tél. 235-07.

VISCA CATALUNYA !

LA BANDERA

I

La gramalla era com sang
i la bandera una flama
la duia el Conseller en Cap,
cara a ponent desplegada.
Quan la bandera ha caigut
la terra cuita a colgar-la
hi ha restat més de cent anys
com una llevor sagrada
i l'han feta grifolar
pluges de sang i de llàgrimes.

Del Pireneu a la mar
s'és feta una gran sardana,
tots es donaven les mans
i alçaven al cel la cara.
La bandera obrint-se al vent
com una vela inflamada:
duia un estel al bell cim,
un estel com no n'hi ha d'altre.

Quant ja omplia tot l'espai
ha vingut la turbonada :
s'entela la llum del sol
moren totes les rialles,
les collites s'han encès
i s'escampen les ramades.

La nit estenent-se arreu
és una negra mortalla
més la bandera s'ha fos
com per l'oratge emportada
i tots pels camins del mon
havem sortit a cercar-la.

II

Ai que son llargs els camins !
les hores dures i amargues !
passen dies, passen anys
i el fer via no s'acaba.
Escoltem si ve algun crit
de darrera les muntanyes,
sols es senten clams de mort
de la terra esclavitzada.

De sobte una resplendor
pel llevant, és nunci d'alba :
el cel comença a aclarir,
s'esquincen les nuvolades
les passes ja ens menen dret,
entre els plors unes veus canten
mots màgics de llibertat....
la Nostra no hi és encara !

Alcem els ulls implorant
i damunt la volta blava
com un Arc de Sant Martí
la bandera és desplegada.
Té per fons tot l'or del sol
al damunt les quatre barres
tenyides amb sang dels qui
moriren per defensar-la :
sang que quan obrim els solcs
mullarà encar les arades.

III

Ai bandera bategant
que escombres la ponentada
invisible Conseller
amb mans transparents t'enlaira.
Avui ets guiatge i llum
demà et volem per mortalla.
I quan fem el darrer son
sota la terra glevada
ens vetllarà des del cel
aquesta estrella tan clara
que portes, bandera, al cim :
la nostra, la que no apaga,
mal que per arreu la nit
estengui la ponentada.

La gramalla era com sang,
la bandera és una flama,
l'estel és la llibertat.
Bandera i estel : La Pàtria !

AMBROSI CARRION
Onze de Setembre del 1944
Tolosa del Llenguadoc.

11 SETEMBRE 1944

Catalunya es redreca del seu llit d'es-
pines i aixeca ben alta la seva bandera.

L'ENDEMA DE LA PAU

Molt sovint ens hem demanat quina serà l'organització econòmica internacional, després d'aquest cataclisme que trasbalsa fins als fonaments, les antigues estructures.

El món enter ha pogut constatar la previsió acurada fins en els detalls més mínims, que les grans Nacions Aliades han dedicat a tots els problemes que la guerra ha plantejat.

No dubtem, doncs, que els governs d'aquestes grans nacions, també, desde el punt de vista econòmic, deuen preparar solucions adequades a la nova època, que començarà l'endemà de la Pau.

A Washington, es va celebrar la conferència monetària internacional, la qual prengué decisions de gran importància per l'esdevenidor de l'economia mundial.

Entre elles, la creació del « Fons Internacional per a l'estabilització monetària » fixant a 8.800 milions de dolars, repartits entre diverses nacions, els quals serviran per evitar aquelles especulacions, totes de mala fé, que jugaven amb el signe de la riquesa de les nacions: la seva moneda.

Una vegada determinat el canvi de les monedes, aquest serà sostingut contra tots els atacs per aquesta reserva d'or col·lectiva. S'haurà acabat, doncs, els desnivellaments de preus, causats per l'esfondrament del curs de la moneda.

Una de les conseqüències, serà que es podrà determinar més fàcilment el cost de la vida i per tant els salaris mínims suficients perquè el treballador tingui el suficient per a viure amb tota dignitat i fins amb el confort indispensable. La Conferència monetària internacional de Washington va decidir també, la creació d'una Banca Mundial amb un capital de 10.000 milions de dolars per la reconstrucció i el desenvolupament econòmic.

La particularitat d'aquesta Banca, és que l'aport del capital, no son les persones privades que el fan, sino les nacions, i això per una quantitat proporcional a la seva importància i a les seves possibilitats.

Naturalment, els accionistes més importants, son els Estats Units d'Amèrica, l'Anglaterra, la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques, la Xina i la França.

Aquesta Banca tindrà per missió de concedir crèdits, després d'un estudi previ, a les nacions que en tinguin necessitat per realitzar els grans treballs de reconstrucció i d'equipament.

Així doncs, les nacions, no es veuran mes obligades a hipotecar la seva independència econòmica, que molt sovint comportava fins i tot la pèrdua de la independència política, per a obtenir uns crèdits que li manquen.

Aquesta Institució Mundial de Crèdit, per les nacions, permetrà als països perjudicats per la guerra, de reconstruir ràpidament, i els països que tenen necessitat de capitals importants per fer els treballs necessaris a fer rendir tot el valor possible les seves riqueses del sol i del subsol, trobaran en ella; l'ajuda necessària.

Vegeu, doncs; que en l'ordre econòmic, les grans Nacions

SALUTACIO

En sortir a la llum per primera vegada, « Foc Nou » s'adreça en primer lloc a tots els catalans de França, i quan diem tots, ho diem en el sentit més literal del mot. Les nostres planes volen ésser un reflexe de les seves inquietuds, de les seves joies i dels seus anhels nacionals. Però « Foc Nou » vol ésser, — i això per damunt de tot — un baluard defensor de la Voluntat Nacional de Catalunya.

A tots els germans dels països ibèrics, els allarguem les nostres mans ben esteses i una salutació fraternal.

« Foc Nou » adreça també el seu remerciament a les noves Autoritats de la França lliure i a la Comissaria de la Premsa que tan gentilment ens han acullit.

« Foc Nou » envia una salutació fraternal a tota la Premsa de Tolosa del Llenguadoc i a tot el poble de França en la seva nova i magnífica floració.

A uns i altres, catalans nacionals, germans dels països ibèrics, francesos de la França lliure els remerciem per endavant de la confiança que voldran donar-nos i esperem, — i prometem —, que sabrem fer-hi honor.

MERCES, CATALANS !

MÉRCI LA FRANCE !

EL FENIX

COMENTARI DE GUERRA

Dormies català ? Dormies d'un son feixuc, germà de la mort i somniaves (morir, dormir-dormir, somniar ?) en un infern de desastres nacionals, sense esma més que per cantar amb un fil de veu, en el negre pesombre, les caigudes de la Patria, estimbada ara i adés sense esperança, com el penyal de Sisif ?

Què mires avui, avall del pendis ? 11 de Setembre ! Caiguda de Barcelona a mans dels Borbons. Havies potser celebrat altretemps, la presa del Casal per Almanzor o per Don Joan d'Àustria, i hauran de celebrar els teus nets encara, la pèrdua de Barcelona del 26 de Gener de 1939 ? Passaras any darretera any el rosari dels misteris de dolor nacionals ? O es que no hi ha res més al llarg de la nostra Historia ?

O es que havies canviat de Patro i no era ja Sant Jordi qui et protegia, ans invocaves l'Aranya abatuda eternament ?

Desperta català ! La Patria no és el Moro endormiscat sota les potes del cavall de Sant Jaume ni el Drac de Sant Jordi, ni el penyal de Sisif que hagi de caure fatalment rostos avall cada cop que amb penes i dolors, els seus fills encadenats aconseguixin hissar-la al cim de la revagloria. No son els seus màrtirs ni les seves captivitats que hem de celebrar (hem acabat per confondre celebrar amb commemorar i arribem a alegrar-nos amb el record dels mes negres moments de la seva Historia), sino els seus herois victoriosos, les seves glories i els seus èxits, el seu esplendor i l'expansió de la seva influència, del seu poder i de la seva fama. No es al Mur de les Lamentacions del Baluart de Sant Pere

Aliades, han establert el principi d'una estreta solidaritat, unic sistema possible per proporcionar als pobles un nivell de vida social cada dia més elevat.

Ara bé, es compren que l'èxit d'aquestes mesures està condicionat per la bona gestió dels governs que dirigeixen les nacions, i solament poden fer una bona gestió, aquells governs que s'inspiren dels principis permanents de la llibertat humana i de la justícia social.

on has d'anar, català, en pelegrinació, sino a la Muralla de Mar on has d'acudir en manifestació — ai las, on hauras !

Tanca el Llibre de Jeremies i obre el de Jossué ! O es que ets masell, català ? O més encara es que series masoquista que el complaus més en les teves dolors que en les teves joies ?

— No; no soc masell, ni molt menys masoquista; ni preferixo les commemoracions a les celebracions, ni vull ésser mai més el Moro de Sant Jaume; ni m'agrada el treball de Sisif; ni he abjurat de Sant Jordi pel culte del Drac, ni estimo les llàgrimes, ni els dolors, ni les lamentacions, ni venero mes Rafael de Casanova, el Conseller en Cap que velé la pèrdua de Barcelona i de les llibertats de Catalunya que Pau Claris el President de la Primera República, pero... es tan dolç plorar, fa tan bo d'aixecar-se del desastre, es tan alegre reconstruir la vella casa abatuda per l'huracà quan no manquen els materials ni la força dels brassos... Recorda : la Patria ha sortit més pura, més esplendent de cada catàstrofe; quan, abatuda, ha caigut en terra, ha recobrat forces centuplicades com un nou Anteu invencible. No es el Drac de Sant Jordi l'animal tutelar de Catalunya (ja quasi ni el mateix Sant Jordi, que batalla darrera batalla no el pot abatre, no es el seu Patro); es el Fénix, l'au meravellosa que reneix eternalment de les seves propies cendres, que fa sis anys que crema abrandat en quatre flames immenses. Ja hi ha caliu; ja es veu la cendra. Forgem en aquest foc ardent el glavi de la nostra Llibertat. Desperta, català ! Desperta ferro !

— Si; pero un cop l'hagis reconstruïda, la casa — fes-la bella pero fes-la forta tan com pugui's — conserva-la; no t'arrisques a noves reconstruccions; pensa que d'altres mes velles i mes poderoses ja no son altre cosa que un nom : Ilion la forta, Itàlica famosa; recorda el mot de Publi Corneli Scipio en el Senat Romà, « Cartago fuit »...

— El seny ! Sempre el seny ! Via fora ! Desperta, català ! Desperta ferro !

— Bé, si es així, com vulguis ; tu mateix.

GEDER.

CELI AVERN.

duptes d'Hongria, converteixen en veritablement tràgica la posició de la Wermatch. La pèrdua del petroli rumà, es un nou dal·labaix per al seu potencial de guerra... La marxa dels exèrcits soviètics a través de la Rumania, els ha de permetre, en un plaç no llunyà, donar-se la mà amb les forces del Marechal Tito, invencudes encara en la defensa del país yugoeslau. Bulgaria i Grecia queden per tant, isolades, i les notícies ja son que els nazis evacuen la Grecia, així com les illes del mar Egeu. Podran sortir-ne ?... Els sera ben difícil.

Els països totalitaris d'Europa s'enfonzen, i el seu terrebatall arriba fins al Pacífic, on tambe sembla observar-se entre els nipons, una gran prudència. Per ar'a no semblen pas disposats a tornar ni un dels cops duríssims que han rebut i segueixen rebent. Ben al contrari, encaxen amb una gran serenitat i, gosariem a dir, amb tot l'estoïcisme.

Observant les coses sola un punt de mira general, veurem que en tots aquells països on hi quedava un rastre de poder moderador, es fa marxa enrera. Només els totalitaris cent per cent, es troben encara embalsats en la pendent que fatalment els conduirà a la desesperació i a la mort.

A Rumania, ha estat encara possible que un rei Michel poses fi a la follia del general Antonesco. El Preident de la República finlandesa, ha fet entrar al Marechal Mannerheim pels camins de la sagesse, el petit rei de Bulgaria, ha pogut provocar la gran virada i un canvi evident en l'orientació política del seu país, àdhuc el rei d'Italia, malgrat que ja estava molt cansat, poguer fer alguna cosa, en el seu dia, per ajudar una mitqueta a mitigar el martiri del seu país. I fins el Mikado, ha rellevat el Govern del General Tojo. No cal oblidar que es el govern que va declarar la guerra.

Algu ha dit, que els dictadors son com les bicicletes, han de marxar sempre endavant i no poden mai aturar-se ni fer marxa enrera perquè aleshores han de caure fatalment. La comparació es exacta. Allà on hi ha només una mica de poder moderador, tothom busca la sortida i, mes ampla o mes estreta, troben una portella oberta.

Alemanya, i el que resta de l'Italia del tristíssim Mussolini, no tenen cap sortida. Les bicicletes d'aquests dos països es troben en la pendent que mena de dret a la mort.

Hi ha encara una altre bicicleta que tampoc pot seguir mes endavant. Es la bicicleta espanyola, la qual ja fa molt temps que s'ha aturat, i avui, àdhuc intenta fer marxa enrera, contravenint totes les lleis de la mecànica i de la física.

Per a quan tambe la seva caiguda ?...

J. T.

ALS NOSTRES LECTORS

Preguem als nostres lectors que ens excusin si, dificultats d'ordre material no ens han permetes de presentar encara, en aquest primer numero, la capçalera de « Foc Nou » tal com esta projectada.

Aquesta i altres reformes, pensen introduir-les en numeros succeusius.

S'ha afirmat sovint — i man-
tes vegades hem hagut de sor-
tir al pas d'aquesta afirmació —
que a casa nostra no existia
una ciència autoctona, com exis-
tia una literatura, unes arts
plàtiques i d'altres manifesta-
cions de l'esperit.

Es innegable però que les
Ciències experimentals, que ne-
cessiten un utilatge d'una certa
importància, laboratoris ade-
quats i quadres tècnics, no po-
den fer gaire fortuna en un país
al qual els trasbalsos polítics es
succeïen amb un ritme gairebé
quinquenal. El conreu d'a-
quelles ciències hauria de gaudir
de ja continuïtat, de la tran-
quilitat, de l'abundor de mitjans
que són d'admirar als centres si-
milars dels Estats Units, d'An-
glaterra, dels països on les dic-
tadures no tenen res a fer. Però
a casa nostra...

La vandàlica destrucció dels
arxius i dels materials reunits
durant més de vint anys al Ser-
vei Meteorològic de Catalunya,
la malaguanyada *depuració* de
les biblioteques de tot el nostre
país, la dissort de caure en
mans estranyes l'Institut de Fi-
siologia, el Museu Arqueològic
i els laboratoris creats a l'Uni-
versitat Autònoma, centres dels
quals han estat foragitats els in-
vestigadors que hi treballaven,
expliquen a bastament l'impos-
sibilitat de fer una tasca conti-
nuada i sòlida. Les intermiten-
cies en el treball, el fer i desfer,
les readaptacions sovint poc
afortunades, són el nostre mal
principal.

Es podria argüir, però, que la
sortida a l'Estranger dels nos-
tres intel·lectuals — amb l'even-
tualitat de visitar i àdhuc de
treballar als laboratoris cien-
tífics d'arreu del món — podria
ésser un avantatge per a l'es-
devenir, un motiu per a in-
troduir al nostre país les tèc-
niques noves, els darrers progre-
sos científics i industrials, la
bibliografia a l'Estranger, però,
no cal oblidar les circumstàncies
que han presidit el nostre viatge.
Tot això podria ésser magni-
fic. Però les condicions de la
nostra vida a l'exili, la manca
més absoluta dels mitjans vitals
indispensables, no ens han per-
més d'arribar molt lluny en nos-
tres recerques. Adhuc les voca-
cions més fermes s'han estavel-
lat contra el prosaisme del viu-
re quotidià.

En fer « foc nou » caldrà
preocupar-se de refer les nos-

En aquestes hores de joia i d'esperança, el nostre record s'envola envers tots aquells que no tornaran. Companys caiguts en la lluita per la lliberació de les terres de França; companys morts en les presons, en els camps de concentració i a l'exil en general. Tots els cementiris de França guarden la despul·la de un dels nostres.

Ens recordem particularment, de dos companys que avui haurien inscrit el seu nom en les columnes de « FOC NOU » i que ens haurien aportat tot el seu entusiasme. Volem dir Alfons Maseres i Enric Lluelles. Tots dos reposen en el Cementiri de Tolosa.

El record dels uns i dels altres ens esperona per a continuar la nostra lluita fins a la lliberació definitiva de Catalunya i de tots els pobles d'Europa.

Tres Anècdotes inèdites de Don Angel Guimera

Les tres anècdotes que segueixen, les vàrem recollir ja fa molts anys dels llavis mateixos de Don Angel Guimera. No s'han publicat mai i són, per tant, inèdites. Creiem que els nostres lectors les llegiran amb gust.

Tots sabeu que Don Miquel de Echegaray, va traduir al castellà el cèlebre drama « Terra Baja » de Guimera, i que fou estrenat a Madrid, sota el títol de « Tierra Baja ».

En vigílies d'estrena, Guimera i Echegaray es trobaven tots dos al poble de Graus, on estel·lebrava un homenatge a la memòria de Joaquim Costa, fill il·lustre d'aquella població de l'Alt Arago.

Els nostres dos homes de teatre es trobaven reunits en una sala de l'Ajuntament de Graus, i l'Echegaray exposava a Don Angel els duptes i els recels que tenia referent als mots « Tierra Baja ». Li semblava a l'Echegaray que aquest modisme català, traït literalment, no diria una gran cosa en llengua espanyola. No veia gens clar que la traducció « Tierra Baja » fos bona en llengua castellana, perquè li semblava que era una expressió que no s'usava en cap regió d'Espanya. Don Angel naturalment, no volia ésser jutge en aquesta

tres biblioteques, els nostres seminaris i laboratoris, de recuperar els nostres homes de ciència i els nostres estudiants, esgarriats actualment en què sap quines activitats. La tasca de restaurar una Ciència catalana sobre aquestes bases ha s'ésser un dels nostres motius de lluita més estirats.

Rafael CANDEL i VILA

questio, i considerava que tota l'autoritat es trobava en mans de l'Echegaray.

Quan més enfoneats es trobaven en aquest tema, sense que cap dels dos ho veies prou clar, va entrar el secretari de l'Ajuntament i va dir-los :

— Don Angel, Don Miguel, asomense un momento al balcon y veran esta rondalla que pasa.

Guimera i Echegaray sortiren al balcó. Passava un grup de gent habilitada a la manera típica del país, i es dirigien a la casa natal de Joaquim Costa, lloc on es celebrava l'homenatge. I el secretari de l'Ajuntament de Graus que fa la presentació i els diu :

— Son aragoneses de la tierra baja.

Naturalment, tots els duptes varen desaparèixer, la conversa va prendre fi, i al cap de pocs dies s'estrenava a Madrid « Tierra Baja » amb un èxit esclatant.

Un dia passejàvem amb Don Angel pel Claustre d'una Catedral d'una Ciutat catalana. Era un dematí de Diumenge de Rams i pel recinte del Claustre hi passava una processó. Don Angel no tenia res de religioses, però es complavia admirant la magnífica nota de color que feien l'ermíni dels canonges, l'or de les palmes i els raigs del sol que es filtraven a través d'un teixit de gotiques arcades. Recordo que quan el canonge Collell va passar per davant de Don Angel, va arrencar una fulla del seu palmo, va donar-li, i va dir-li amb aquella seva veu tan popderosa :

— Te Angel, feste'n una creu.

Acabada la cerimònia, Don Angel va dir-me unes paraules que no he oblidat mai mes, per-

què són una prova autèntica del catalanisme irreductible de Don Angel Guimera :

— Jo crec amb Deu — deia — però no crec amb els Sants i li dire perquè : Entre ells, n'hi ha un, que ja se del cert que no es al cel; aquest Sant, es Sant Vicens Ferrer. Jo ja se que amb aquest m'enganyen, i si m'enganyen amb un, poden enganar-me amb tots. Es per això que jo no crec amb els Sants. —

Je sabeu tots que el vot decisiu i desfavorable de Sant Vicens Ferrer, en el Compromís de Casp, va significar la pèrdua decisiva de les llibertats catalanes.

Una altra anècdota que no té cap significat literari ni patriòtic, però que expressa molt bé aquella malícia infantil que respirava en totes les coses de Don Angel Guimera.

Don Angel vivia al carrer de Petritxol, en un piset propietat del seu íntim amic Pere Aldavert.

Hi havia a la casa una minyoneta de servei, valenciana i de Villareal. Un dia, el germà d'aquesta noia que vivia a Villareal, es va arribar a Barcelona per fer una visita a la seva germana. Quan Don Angel es va trobar en presència d'aquest xicot, pantalon i bruseta negra, flexible del mateix color, o sigui habilitat a l'estil de la gent valenciana, ell que li allarga la mà i li diu :

— Hola Vicent

I el xicot tot sorpres que respon :

— Ah ! pero vosté ja sap que jo me dic Vicent ?

I Don Angel que li pregunta :

— Que no us en dieu tots ?... T.

JAUME MASSAGUE HA MORT !

Victima d'un accident al carrer, dimarts darrer a la tarda, aquest jove soldat de Catalunya, recollit per unes mans piadoses va ésser transportat a l'Hotel-Dieu d'aquesta ciutat. Les contusions rebudes oferien un tal estat de gravetat, que dimecres a les 3 de la tarda, ens deixava per sempre, allunyat del seus essers més volguts.

En associar-nos al dol per la pèrdua irreparable d'aquest jove antifeixista, de 32 anys que era en vida, Jaume Massagué, fem patent el nostre condol a la família Castellví i amics que han sabut correspondre i assistir-lo en l'exili fins als seus darrers moments. L'acte de l'enterrament tingué lloc ahir, amb l'assistència de molts patriotes e-

11 Setembre 1944.

Per a nosaltres, dones catalanes, que pensem en la nostra terra i en la nostra llar, es un fi i un començament.

Cap ideal nostre no ha sortit trencat de la desfeta militar i política. Són patriotes com abans ho érem. Tot allo que hem vist i que hem sofert durant els dos anys i mig de la guerra espanyola i els cinc anys d'exili no ha fet mes que confirmar en la lliço dels fets — lliço sovint duríssima i tristíssima — els principis que són la flama de la nostra vida i el fons del nostre caràcter. Fins diríem que la lluita de fam i de mort en què hem hagut d'intervenir, ha il·luminat, amb una viva llum — adés blanca, adés vermella — la història dels pobles ibèrics i ha mostrat les profundes causes del drama de Catalunya. Els catalans han estat víctimes de dues guerres ensems : la dels qui els atacaven des de fora i la dels qui els atacaven des de dins. Enemics blancs i enemics vermells, duïen al cor la mateixa vella rancúnia anticatalana.

Si un odi anticatalà uneix els altres en l'acció d'extermini i en la propaganda de calumnies, que pot privar els catalans d'unir-se pel gran amor de la llibertat i de la patria ? El primer imperatiu català d'aquesta hora de gravetat immensa par a totes les nacions, es de refer la germanor, acoblar les energies, definir i enfortir la voluntat, i adoptar una política nacional que dongui relleu i eficàcia a la proppa acció. Els catalans no podem actuar mai mes com a figures o figuretes del retaule espanyol, ni en les comedies ni en les tragèdies. El nostre escenari històric ha estat vast, brillant, magnífic, i la nostra aspiració ha d'adreçar-se al retrobament de la grandesa catalana, segons les més nobles modalitats de la civilització. La limitació geogràfica, com tota limitació física, pot ésser superada per l'illimitat esperit.

Per a nosaltres, dones catalanes, que pensem en la nostra terra, aquest 11 de setembre del 44 es un fi i es un començament.

MARIA-LLUISA ROSELLO.

xiliats que vàren patentitzar l'estima i l'apreci de que disfrutava l'amic nostre. Reposi en pau. — J. S.

Continuació de la 4. pàgina

El problema que predomina sobre els altres, com a gran problema de fons, és el de la col·laboració activa de les forces democràtiques amb les forces obreres. De la solució que es doni a aquest nervi central de la política interior, partirà, o es beneficiarà, la vida política i econòmica del poble. És significativa la gran preocupació existent en tots els països perillants respecte a la solució del qual, fins abans de la guerra, s'ha nomenat « qüestió social ». Malgrat les innombrables activitats que la guerra comporta als pobles i als governs, es pot seguir la tasca aplicada a planejar una felicitat solució de l'esmentada qüestió, considerada arreu com a primordial. La constatació del fet és motiu que ens fa

ratificar i insistir en els punts de vista que, sobre el mateix, ha exposat reiteradament el FRONT NACIONAL DE CATALUNYA. Repetidament hem parlat i hem posat en primera línia els interessos generals pels quals són afectats indistintament els dos grans nuclis. La sort que ens estigui reservada depèn principalment de cohesionar i homogeneïtzar, fins al màxim, les forces polítiques del país que acceptin el principi de la democràcia i la llibertat.

No es tracta d'una simple col·laboració pre-electoral o electoral, pel tal com és necessari que la col·laboració es projecti més enllà, indefinidament, sense perjudici que comprometi l'entesa.

Aconseguida la col·laboració i sobre una base de participació activa, acceptant, obertament, el compromís que de governar

deriva, hi ha un front solidíssim per a emprendre la complexa i difícil labor de liquidació del període tirànic i la reconstrucció i restabliment de la dignitat política i econòmica dels ciutadans.

Es innecessari entrar en detall. Quan la indiscutible majoria representativa es faci càrrec del Poder, seva és tota la responsabilitat, legítima la seva autoritat i vàlids els seus determinis. Tot altre punt de vista, encara que fos bo, fora parcial. I avui el plet es general i fonamental.

Inequivoca és l'actitud del FRONT NACIONAL DE CATALUNYA. No es tracta ja de la cohesió política entre els elements liberals democràtics catalans, cosa elemental i necessària de tot punt; es tracta d'un fet de major envergadura com el que hem senyalat més amunt i el qual considera el FRONT NA-

CIONAL DE CATALUNYA com el punt bàsic de partida per a tota política que, veritablement i autoritzada, interpreti i defensi els interessos comuns.

Qualsevolga que sigui la tendència política d'un Govern, que en el Poder succeïxi al Govern totalitari, haurà de procedir a la consulta de la voluntat popular realitzada amb totes les garanties, EL FRONT NACIONAL DE CATALUNYA no

considera desitjable cap compromís amb un Govern de transició i no prestarà suport a una eventual política de concessions que pretengui suplantar els drets del poble a escollir lliurement el seu Govern.

FRONT NACIONAL DE CATALUNYA COMISSIO DE CATALUNYA

Maig del 1944

CATALA QUE NO HAS PERDUT LA FE EN L'ES-
DEVENIDOR DE LA TEVA PATRIA, INCORPORAT
DES D'AVUI AL MOVIMENT QUE DINS I FORA DE
CASA NOSTRA TREBALLA PER CATALUNYA

CATALUNYA TE DRET A UNA VIDA DIGNA I LLIBRE.
TREBALLA PER ELLA COM ELS TEUS GERMANS DEL
FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

INCORPORAT AL FRONT NACIONAL DE CATALUNYA

De BARCELONA ens arriba el següent manifest que ens complavem en reproduir íntegrament :

VUIT ANYS DE TRAGEDIA

Aviat farà vuit anys que el feixisme internacional provocava la rebel·lió militar espanyola i tot just en fa cinc que Catalunya fou envaïda i ocupada. Sang, presons, treballs forçats, exili, fam i ruïnes: heus ací el resultat del darrer cop d'estat espanyol en les seves repercussions a la nostra Pàtria. Cap tirania no havia fet sentir el pes d'una tal brutalitat sobre Catalunya com aquesta. Negada des del primer moment la condició nacional del nostre poble, totes les manifestacions de la seva personalitat han estat ofegades a sang i a foc i des de l'expressió en llengua vernàcula, fins a la devoció per a la seva gloriosa senyera, s'han vist perseguïdes i grollerament insultades. Negada la condició humana de l'individu, no ha existit cap garantia que posés l'home digne a cobert de les persecucions de tot ordre, des de la delació falsa i venjativa que l'ha conduït davant el piquet d'execució o a la preso, fins a condemnar-lo a morir de fam, ell o la seva família, negant-li el treball o pagant-li salaris miserables.

La tragèdia encara ha tingut altres i greus repercussions en la vida del nostre poble. La indústria, l'agricultura i el comerç s'han allunyat completament de la funció nacional i social que els correspon i, pel fet de la intervenció a la qual han estat sotmesos, han servit exclusivament interessos unilaterals i, massa sovint, inconfessables i escandalosos. I avui la indústria es troba amenaçada d'una paràlització que augmentaria encara més la xifra dels parats forçosos; la terra està empobrida per la manca de fertilitzants i per la desmoralització dels conreadors, bona part dels quals — parciers i arrendataris — han estat iniquament desposseïts dels seus drets, i el comerç, desprestigiats, ha substituït el compliment del tracte i el respecte a la paraula per la trampa i l'estraperlo. L'artesà i els petits comerciants i industrials, ofegats pels impostos, veïls i nous, acumulats i desmesuradament augmentats, viuen en constant perill de fallida. La cultura, en les seves expressions més riques i més diverses: acadèmiques, escoles, ateneus, biblioteques, publicacions, música, teatre, etc., o bé ha estat destruïda, o bé intervinguda, desnaturalitzant-ne la seva fonamental funció. Els transports, les comunicacions, la sanitat, l'assistència social, tot, en fi, està desorganitzat i en mans d'una administració pública arbitrària i desordenada que, per escarni dels més i més necessitats, culmina en l'espectacle d'una política de proveïments que mentre raciona els aliments bàsics en quantitats insuficients, tolera que els mateixos aliments siguin oferts en els mercats públics a preus inassequibles.

ORIGEN DE LA REBEL·LIÓ

Aquella República de l'abril del 1931, nascuda d'un esclat d'entusiasme i generositat, obrí el país a totes les possibilitats de llibertat i de democràcia; Catalunya obtenia el reconeixement de la seva personalitat

nacional i Euzkadi es trobava en vies d'obtenir-lo. Ben aviat, però, les reminiscències feudals que encara subsistien en la vida pública espanyola s'adonaren de la seva incompatibilitat amb els nous corrents que, poc a poc, s'anaven establint en el país, i es declaraven en guerra contra el règim, creant tota mena de dificultats que, fatalment, havien de derivar en conflictes de caràcter social i provocar la conseqüent reacció en el camp oposat. La mecànica democràtica a la qual donà lloc la carta fundacional del nou règim, es mostrà inoperant i no sabé evitar una lluita que, menaçant el prestigi de la institució, donava lloc a aquelles vertiginoses successions de ministeris que impossibilitaven tota obra de bon govern i comprometien l'autoritat de la República, sense la qual no era possible la seva consolidació.

Mentre tant, a Europa, el feixisme començava a preparar-se pels seus somnis de dominació. La posició liberal i democràtica que tot just s'havia establert a l'extrem occident europeu es mostrava propícia per a un inicial assaig d'expansió. Només calia la complicitat d'uns militars que obrissin les portes del seu propi país a la invasió i aquests no podien mancar en un exèrcit que no havia superat l'esperit dominador de casta i que la República espanyola no havia sabut reduir. Es produí el 19 de juliol del 1936: i avui ja ningú no dubta arreu del món que la rebel·lió militar espanyola constituï el primer pas del feixisme internacional vers la dominació d'Europa; ja ningú no ignora la participació italo-alemanya en la preparació del cop de força i en la conducció de la guerra civil. La immediata intervenció de l'aviació italiana i la presència de divisions italianes i alemanyes, dotades de moderníssim material de guerra i comandades per Estats Majors propis, al costat dels militars rebels, guanyà per al feixisme l'eliminació d'un eventual obstacle per les seves posteriors empreses i per als sublevats espanyols, la sotsmissió del país als seus particulars interessos.

Pero si la República no va saber evitar ni la preparació ni la realització del cop d'estat, el poble que havia proclamat aquella República, que l'estimava, es llençà al carrer per a defensar-la. A Catalunya i Euzkadi, a Madrid i València i a tants i tants altres indrets de la Península, es donà aquell gest gloriós que mobilitzà en sublim fraternitat, al costat de les forces d'ordre públic i dels militars lleials, tots els homes vàlids, sense distinció d'estaments ni de matisos. Com no recordar amb emoció el sacrifici de tants milers de caiguts que, al preu de la seva vida i de la seva sang, demostraren al món la voluntat dels homes i dels pobles de la Península a viure en règim de llibertat! I si en aquell primer període terrible, durant el qual la mecànica governamental, ja vacillant, es deixà emportar per l'allau extremista provocada per la rebel·lió militar i no evitar fets lamentables que comprometeren definitivament la seva eficàcia, l'essència de les institucions fou salvada gràcies a la resistència que al

llarg de tres anys s'oposà a la poderosa conjunció de forces que més tard havien d'assolar tot Europa.

LA GUERRA AL MON

Un cop vençuda la resistència a la Península i eliminada la més jove de les democràcies europees, el feixisme internacional es disposà a seguir endavant i anar a l'eliminació de tots els altres obstacles que s'oposaven als seus projectes de dominació. Les grans potències democràtiques que, a partir del tractat de Versalles, observant-ne lleialment els pactes, havien realitzat una política de pau, es trobaven materialment desarmades per a oposar-se amb prou energia i oportunitat al feixisme. Es produí l'esfondrament a tot Europa i es visqueren aquells moments tràgics en que el totalitarisme s'imposà desde Gibraltar fins al Volga. A Gran Bretanya correspon l'honor i la glòria d'haver mantingut la resistència al feixisme durant els moments més difícils d'aquesta guerra. Aquells mesos interminables que s'escolaren entre el reembarc de Dunkerque i l'entrada en guerra de la U. R. S. S. i del EE. UU. hauran estat la prova més dura a la qual foren sotmesos els democrates de tot el món. La poderosa màquina de guerra alemanya havia triomfat i en imposar al vell continent les seves doctrines polítiques el convertí de cap a cap en un riu de sang; ja no era únicament a la Península Ibèrica on el terror feia estralls; s'havia extès a tot Europa i tots els pobles el patiren, i encara el pateixen igualment. La pròpia Gran Bretanya fou sotmesa dia i nit als bombardeigs terrífics de l'aviació feixista que causà la mort i la ruïna en l'únic país que encare resistia. Resistia com abans ho havien fet la Península Ibèrica, Polònia, Noruega, Bèlgica, França, Grècia i Iugoslàvia, per bé que, més febles i atacats isoladament, sucumbiren amb més o menys resistència, víctimes, gairebé tots, d'una política pacifista mal entesa, i algun d'ells, de les falles que es donaren en la seva respectiva màquina governamental. La Gran Bretanya fou la primera en no sucumbir i vers ella s'elevaren els esguards esperançadors de tots aquells que malauradament no havien pogut perllongar la resistència, per bé que amb l'heroicitat del respectiu sacrifici havien expressat la voluntat de viure en democràcia i en llibertat. La Gran Bretanya amb la seva actitud feia renéixer la confiança en unes doctrines polítiques que, pel fet d'haver estat enderrocades en alguns països per la brutalitat de la força, no podien donar-se com a fracassades. Amb la posterior participació en la lluita dels EE. UU. i de la U.R.S.S., de la resistència s'ha passat a l'ofensiva, i, avui, acostant-nos cada dia més al triomf, després de l'enfonsada d'Itàlia, els alemanys reculen a tot arreu. L'hora de la victòria s'acosta i, amb ella, el dret i la justícia acabaran amb la tirania de la brutalitat.

La carta de l'Atlàntic assegura a tot el món una nova era de pau i de justícia. Les Nacions Unides que lluiten per la seva implantació s'han juramentat per a donar, a tots els pobles

que en siguin dignes i n'hagin manifestat la voluntat, la llibertat que els fou arrabassada. La Catalunya nacional és una més de les Nacions Unides i per la seva tradició liberal i per haver expressat en la pau i en la guerra, per via legal i heroica, la seva decisió de viure independent, espera amb confiança l'hora pròxima de la seva resurrecció. L'haver estat entre els primers països atacats i envaïts li dona dret a trobar-se entre els primers alliberats.

CATALUNYA AMB LES NACIONS UNIDES

Hem dit com les Nacions Unides s'han compromès davant del món a l'alliberació de tots els pobles que han estat atacats i sotmesos, per la força, a la tirania del totalitarisme. Afegim ara, que les veus més autoritzades de les més importants potències aliades han reclamat insistentment l'assistència de tots els pobles, grans i petits, lliures i sotmesos, no solament perquè l'esforç comú necessita de totes les aportacions, sino perquè aquestes aportacions donaran la mesura de la respectiva voluntat de renaixença.

Hem parlat d'aquells tres anys de resistència a Catalunya, aportació inicial, heroica, indiscutible, a la lluita contra el feixisme. Aquella gesta qualifica bastament davant del món la condició i la voluntat del nostre poble. Aquesta condició i aquesta voluntat no han deixat de manifestar-se ni un sol moment a dins i a fora de Catalunya, després de la invasió, i la decidida i continuada posició del nostre poble al costat de les Nacions Unides, ha estat una nova aportació a l'esforç comú. Els catalans de tot el món, i especialment els vells residents en els lliures països d'Amèrica, constitueixen colònies nombroses que per la seva riquesa espiritual, econòmica i social han guanyat la consideració d'ambaixades del nostre moviment de llibertat. A totes les Amèriques, els compatriotes que hi son de molts anys i els que hi viuen refugiats, editen revistes i publicacions de tota mena en les quals la causa de les Nacions Unides hi és exaltada amb el mateix entusiasme i devoció que es defensa el dret a la llibertat de Catalunya. Els nostres professors, els nostres artistes, els nostres escriptors, els parlen cada dia, a través de les respectives activitats, de la personalitat nacional del nostre poble i de la seva actitud lleial i decidida al costat de les Nacions Unides. En terres de França i d'Àfrica la sang de molts catalans s'ha vessat en simbòlica barreja al servei de la causa aliada. A l'Alemanya nazi, en presons, en camps de concentració i a treballs forçats, la presència de milers de catalans entre tots els perseguïts de les altres Nacions Unides, constitueix un altre exponent de l'aportació catalana a la lluita. A la Gran Bretanya, la condició liberal i democràtica de Catalunya, la seva voluntat de renaixença i la seva actitud de Nació Aliada hi és prestigiosament representada pel Comitè Nacional Català de Londres, sota la Presidència de l'Honorable Sr. Carles Pi i Sunyer.

A Catalunya l'oposició al feixisme no s'ha mostrat ni menys viva ni menys eficaç. Sota l'amenaça permanent de l'execució i de l'empresonament els catalans s'han produït a tothora dignes de llur tradició. Des del primer moment es donà per unànime i patriòtica espontaneïtat una sorda resistència a l'invasor que, poc a poc, s'havia de traduir en un clima d'asfíxia contra el qual, ni la força ni la propaganda, no han reït. En l'aspecte interior, aquest clima ha fet que les doctrines feixistes no arrellessin a la nostra terra, ans els ha estat oposada una absoluta impermeabilitat. Aquesta actitud dels catalans a l'interior, ha fet que en cap moment el règim pogués sentir-se prou fort i consolidat i ha contribuït en bona part a evitar que es llencés a una desastrosa participació en la guerra a l'exterior.

EL FRONT NACIONAL DE CATALUNYA I L'ACTUALITAT

Hem cregut oportu fer una resumida recopilació dels desastres que de vuit anys ençà han caigut damunt de Catalunya, establint-ne les causes internes i externes que ens hi condueixen perquè tot plegat constitueix una experiència tràgica i alligadora que ens imposa la reflexió i ens obliga a tenir-la en compte si ens volem fer aptes per a una pròxima i duradora superació. Hem vist com a tota hora, i, dins i a fora, els catalans s'han manifestat irreductibles en front del totalitarisme. I hem vist també com existeix una íntima relació entre la guerra al món i el futur de Catalunya. Veïem ara com es presenta l'actualitat política.

A mesura que ens acostem a la fi del mal temps política l'Europa envaïda, puja de grau la febre interior dels països i progressivament ens acostem a la temperatura de la crisi. Cada país respondrà i reaccionarà segons el seu estat interior i el seu geni; cada país sofrirà les conseqüències a rebrà els beneficis de l'estat en que el trobi el gran fenomen polític que es desenvoluparà en un breu espai de temps.

Volem cridar l'atenció sobre el fet. No és cosa de creure que un error en un temps tan específicament crític, es podrà subsanar fàcilment. Les conseqüències d'un error poden ésser poc menys que insuperables i, en canvi, seran perdurables les favorables conseqüències d'un error.

En els països sotmesos al totalitarisme, la gran crisi política pot manifestar-se en dos temps successius. El primer, un període de transició regit per un Govern de circumstàncies i de durada incerta però breu. El segon significarà la represa de la normalitat, en el seu sentit més ampli, afirmada per l'expressió de la voluntat popular.

La legalitat només és una il·lusió de l'expressió de la voluntat popular, però la normalitat que imposi en l'esdevenidor haurà d'ésser una nova normalitat en el sentit de fer la democràcia més sòlida i més eficient. Noves normes que no tindran molts punts de referència amb les velles.

Segueix a la 3ª pàgina